

Staronový ZÁKON

Zajisté jste si povšimli, velevážení kolegové ve službě u oltáře, onoho půvabného data 2. 2. Nepochybně vám také neuniklo, že tento den vyniká z kalendářní jednotvárnosti a honosí se jakýmsi svátkem.

Jen kratičce se zastavme u oněch Hromnic. Název podle mého mínění vznikl od toho, že se při tomto svátku žehňají svíce, které se pak přináší do kostela v průvodu. Ony svíčky si pak lidé odnáší domů. V dobách, kdy vznikala lidová označení různých svátků, tyto svíčky zapalovali při modlitbě, například za bouřky.

Nám to může znít komicky či pověrečně, ale vezměme v úvahu, že hromosvod tu není odnepaměti a v době před jeho vynalezením nezbylo lidem jiné řešení, než se za bouřky modlit. To jste si možná vyzkoušeli např. na táboře pod stany, když se strhla bouře; cely ani teepee většinou hromosvody nemívají. Těmto svícím se pak začalo říkat „hromnice“ a posléze daly název i samotnému svátku.

Vraťme se však k „úřednímu jménu“.

To vypovídá o historické události, kterou popisuje i evangelium tohoto dne: „Když nadešel den jejich očistování podle Mojžíšova Zákona, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby ho představili Pánu, jak je psáno v Zákoně Páně...“ (Lk 2, 22n) Josef s Marií tedy přinesli Ježíše do jeruzalémského chrámu, tehdy jediného Božího chrámu na celém světě. A neudělali to proto, že by se jim zachtělo nebo že by tam měli náhodou cestu. Chtěli splnit povinnost, kterou jim ukládal Zákon.

Otevřeme-li třetí knihu Mojžíšovu, najdeme v její 12. kapitole, že se tak mělo stát 40 dní po narození – a těch dní se skutečně od Vánoc dopočítáte. A jako jiné předpisy nebylo ani toto ustanovení samoúčelné, ale mělo svůj smysl. Čtyřicet dní je doba, po kterou by měla maminka po narození dítěte odpočívat; také se jí říká „šestinedělí“. A proč měli rodiče přijít s dítětem do chrámu? Především proto, aby si připomněli, že oni sami nejsou jediní, komu novorozeně za svůj život vděčí. Proto, aby nezapomínali na vděčnost za nový život.

Snad by se nám to zdálo samozřejmé, že se za něco takového, jako je narození dítěte, sluší poděkovat. Ale můžeme si být jisti, že mnoha lidem to samozřejmě není. Jen si sáhneme do svědomí, zdali nejsou naše modlitby náhodou spíše prosebné než děkovné...

Spředpisy Zákona je to asi tak, jak to vyjadřuje nápis na některých místech a místnostech: „Slušní lidé zde nekouří a ti ostatní to mají zakázáno.“ Někomu by třeba ani nenapadlo něco takového udělat, kouřit druhým lidem pod nos, ale těm silným a bezohledným kuřákům je to třeba připomenout.

Otevřeli jste už někdy Starý zákon?

Možná se vám zdálo, že těch předpisů je tam až příliš mnoho a jsou až příliš detailní. Možná vás napadlo, že Starý a Nový zákon jdou jen těžko dohromady – Starý zákon se samými „musíš“ a „nesmíš“ se nám nerýmuje s novozákonními texty o lásce. A třeba jste si říkali, že by nebylo od věci celý ten Starý zákon škrtnout, vymazat a vypustit z Písma.

Nebyli byste jediní; takové pokusy už tu byly. A vždycky ztroskotaly na tom, že jejich navrhovatelé neuměli Starý zákon správně číst. Nečetli v něm právě ve světle Nového zákona, a zvláště evangelii.

Vezměme v úvahu jeden fakt: Ježíš Kristus se narodil jako Žid a vyrůstal ve společenství židovského národa. Své nejbližší spolupracovníky – apoštoly – si vybíral právě mezi svými soukmenovci. Židovský národ byl totiž velice dobře disponován k tomu, aby v něm přišel na svět Boží Syn.

Čím to bylo? Především Božím vyvoláním Abraháma a tím, že Bůh posílal své proroky atd. Ta zmiňovaná věrnost vychází z Boží milosti. Bude dobré, když to autor v tomto duchu poopraví právě zákonem, tedy věrností tomu, čemu dnes říkáme Starý zákon. Tento soubor biblických knih, zabírající dobu od prvopočátků světa do 2. století před Kristem, by se dal shrnout do jedné věty: Nezapomeňte na Boha.

Jen se podívejme, kde skončily národy, jejichž jména známe ze starozákonního vyprávění – současníci praotců židovského národa. Co po nich zbylo? Několik vykopávek a snad nějaká ta literatura. Už to, že se židovský národ uchoval od prvopočátků až do Kristovy doby, ba dokonce až do současnosti, je vlastně malý zázrak. Za něj můžeme vděčit tomu, že Židé prožívali celý svůj život, každý den a takřka každý okamžik v sepjetí s texty a předpisy Zákona. Když vykonávali

nejrůznější modlitby, podstupovali rituální očistování, přinášeli oběti, kontrolovali své jednání, měli na paměti: toto je náš Zákon a tento Zákon máme od Boha. Bůh je.

Až se někdy dostanete k tomu, že budete pečlivě číst Písmo – a radím vám, začněte Novým zákonem – najdete zde co chvíli odkaz na Starý zákon: „Jak bylo předpovězeno...“, „Jak bylo psáno...“, „Jak pravil prorok...“. Tak pochopíte, proč si Bůh připravoval starozákonní lid na přijetí novozákonních událostí. Ježíš Kristus se totiž z řad ostatních náboženských vůdců, zakladatelů, reformátorů a vůbec velkých osobností vymyká právě tím, že se na jeho příchod lidé připravovali a že se na něj těšili.

Už to někdo přede mnou řekl, ale já to rád zopakuji: Starý zákon můžeme chápat jako nádobu, jejímž obsahem je Nový zákon. Sama o sobě je prázdná, ale obsah se bez ní sotva udrží pohromadě.

Až někdy zabrousíte i do starozákonních stránek, vztahujte to, co se tam píše, na Krista. Není to vždy snadné, ale věřte mi, že se před vámi otevrou nové obzory. A brousit se bude i váš ostrovtip.

Úspěšně broušení přeje otec Zdeněk Drátka

S laskavým svolením autora znovu otiskujeme text z roku 2008.

Foto: ana - Adobe stock; Lucie Horníková - Člověk a víra

Schody do nebe II

Píše Zbyněk Pavienský
Kreslí Czina

